

Elżbieta Szczygieł, Grażyna Świątek,
Agnieszka Kotowska, Beata Kruk

W kręgu rodziny dziecka z dysfunkcjami rozwojowymi

W kręgu rodziny dziecka z dysfunkcjami rozwojowymi

Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Puławach funkcjonuje od 2007 roku. Początkowo terapią objętych było 3 dzieci, jednak z upływem lat liczba ta znacząco się zwiększyła. W roku szkolnym 2012/2013, terapią objęliśmy 47 dzieci wraz z rodzinami. Zwiększenie zainteresowania omawianą formą pomocy dzieciom z różnorodnymi dysfunkcjami rozwojowymi wiąże się ze wzrostem świadomości społeczeństwa dotyczącym możliwości i konieczności pomocy małemu dziecku. Zainteresowanie to jest także związane z rozpowszechnieniem informacji o dostępności i jakości zajęć wczesnego wspomagania prowadzonych zwykle w miejscu zamieszkania rodziny.

NASI MALI PODOPIECZNI

Dzieci uczęszczające na zajęcia posiadają różnorodne dysfunkcje związane z uszkodzeniem centralnego układu nerwowego oraz mózgowym porażeniem dziecięcym. Opóźnieniu psychoruchowemu zazwyczaj towarzyszą inne zaburzenia: niedowidzenie, epilepsja, nieprawidłowy rozwój mowy, niedowłady spastyczne, autyzm dziecięcy, wodogłowie, opóźnienie umysłowe różnego stopnia, jak również obciążenia chorobami genetycznymi czy metabolicznymi.

Zajęcia prowadzą nauczyciele wczesnego wspomagania posiadający specjalistyczne przygotowanie do pracy z małym dzieckiem o zaburzonym rozwoju psychoruchowym.

W skład zespołu wchodzi: psycholog, pedagog posiadający kwalifikacje do pracy z dzieckiem o danym rodzaju niepełnosprawności, logopeda, terapeuta integracji sensorycznej. Nauczyciele - terapeuci dzięki swoim wysokim i zróżnicowanym kwalifikacjom posiadają uprawnienia i predyspozycje zawodowe pozwalające na świadome, systemowe oddziaływanie na wszystkie sfery poznawcze dziecka, w celu optymalnego niwelowania skutków zdiagnozowanych zaburzeń.

W większości przypadków, ze względu na specjalistyczne zaplecze lokalowe, terapia małego dziecka odbywa się na terenie ośrodka. Część zajęć jednak obowiązkowo prowadzona jest w domu każdego z dzieci, gdyż pomaga to w poznaniu i zorganizowaniu właściwego oddziaływania i terapii w naturalnym, zindywidualizowanym środowisku rodzinnym poszczególnych dzieci i ich rodzin.

ORGANIZACJA PROCESU TERAPII

Dzieci przyjmowane są na zajęcia na podstawie opinii o potrzebie wczesnego wspomagania rozwoju. Przed rozpoczęciem właściwej terapii zespół spotyka się z rodzicami w celu przeprowadzenia wywiadu. Ważne jest zebranie jak najdokładniejszych informacji na temat historii życia i rozwoju dziecka, poznanie wszystkich aspektów jego funkcjonowania zarówno w przeszłości jak i na obecnym etapie życia, zapoznanie się z preferencjami czy sytuacjami stresogennymi dotyczącymi zarówno dziecka, jak i osób z jego najbliższego otoczenia. Szczególnie istotne jest też przekonanie się jak rodzice odbierają, oceniają sposób funkcjonowania swego dziecka i jakie są ich oczekiwania wobec niego, przyszłych zajęć czy prowadzących.

Po przeprowadzeniu wywiadu dokonuje się ustaleń harmonogramu zajęć, których wymiar wynosi od 4 do 8 godzin miesięcznie. Praca z dzieckiem trwa 60 minut, w tym pozostawia się czas na rozmowę z rodzicem, udzielenie wskazówek do pracy w środowisku domowym, podanie instruktażu dotyczącego zalecanych ćwiczeń czy sposobów reagowania na konkretne zachowania dziecka i ich modyfikowanie.

Terapeuci przez pierwszy okres pracy z dzieckiem, trwający nawet do 6 miesięcy, dokonują wnikliwej diagnozy dziecka w celu opracowania indywidualnego programu

edukacyjno- terapeutycznego, którego główne założenia konsultowane są z rodzicami i wdrażane zarówno na zajęciach, jak też w domu rodzinnym dziecka.

FORMY ODDZIAŁYWAŃ

W zależności od zaleceń wynikających z opinii poradni pedagogiczno-psychologicznej oraz wywiadu z rodziną, ustala się formy i sposoby oddziaływań wobec dziecka i jego rodziny.

Prowadzone oddziaływania dotyczą stymulacji różnorodnych sfer, rozwijania funkcji poznawczych, orientacji przestrzennej i kierunkowej. Należy do nich nabywanie kompetencji językowych, w tym rozwijanie alternatywnych sposobów komunikowania się, usprawniania zaburzonych obszarów m.in. percepcji i pamięci wzrokowej, słuchowej oraz koordynacji wzrokowo- ruchowej. Specjalistyczne terapie doskonalą sprawność ruchową zarówno w zakresie motoryki dużej jak i małej oraz rozwijają sprawności czucia, świadomości ciała w przestrzeni, koordynują sprawność układu przedsionkowego odpowiadającego za równowagę, niwelują nadwrażliwość dotykową itp.

Wielość oferowanych form pomocy jest niezwykle ważna od pierwszego kontaktu z rodzicami. Po pierwsze widzą oni, że ośrodek jest przygotowany do pracy z każdym dzieckiem, od początku podjęcia współpracy uczestniczą w dobieraniu odpowiedniej terapii dla ich dziecka, terapii, którą mogą wybrać z szerokiej gamy proponowanych rodzajów zajęć. Poszczególne formy oddziaływań prowadzone są przez praktyków przygotowanych do pracy z małym dzieckiem i na bieżąco konsultowane z pozostałymi członkami zespołów spotykających się podczas systematycznie organizowanych tzw. supervizji. Ponadto terapia trwająca niekiedy przez kilka lat nie jest monotonna, gdyż dziecku i rodzicom można proponować różne formy oddziaływań modyfikując je w zależności od reakcji i potrzeb dziecka, w taki sposób, by ostatecznie pracować nad harmonijnym rozwojem wszystkich sfer dziecka.

RODZAJE TERAPII

W ośrodku znajdują się specjalistyczne sale przeznaczone do pracy z małym dzieckiem: gabinet logopedyczny, gabinet wyposażony w sprzęt do stymulacji audio-psycho-lingwistycznej prowadzonej metodą Tomatisa, Sala Integracji Sensorycznej, Sala Doświadczenia Świata oraz sala Wczesnego Wspomagania.

TERAPIA POLISENSORYCZNA

Taką formą terapii objęte są dzieci z zaburzeniami polisensorycznymi, dysfunkcją wzroku i słuchu, a co za tym idzie z zaburzeniami w odbiorze bodźców płynących z zewnątrz. Dziecko z jakąkolwiek dysfunkcją rozwojową najczęściej w sposób automatyczny zostaje wyłączone lub ograniczone w odbiorze bodźców płynących w sposób naturalny z najbliższego otoczenia. Zjawisko to jest jeszcze nieświadomie wzmacniane przez rodziców, którzy chcąc chronić dziecko często stają się nadopiekuńczy i tym samym potęgują jego izolację sensoryczną.

Dlatego podczas zajęć wczesnego wspomagania rozwoju rekomendujemy rodzicom pracę w sali doświadczenia świata. Odpowiednio prowadzone ćwiczenia pozwalają w specjalnie przygotowanym otoczeniu na chłonięcie, badanie i kontrolowanie szerokiego zakresu bodźców zmysłowych. Ponadto zwiększa się u dziecka poczucie odprężenia, zaufania, relaksacji dające możliwość cieszenia się doznaniem zmysłowymi, wielokrotnie zwiększonymi na skutek odpowiednio dobranych środków dydaktycznych.

Dzieci w sali doświadczenia świata rozwijają aktywność narządu wzroku poprzez fiksacje na świetlnych przedmiotach, rozwijają poczucie świadomości własnego ciała obserwując siebie w lustrzanym domku, doskonalą precyzję ruchów dzięki zabawom

manipulacyjnym np. w lustrzanym domku. Ponadto stymulują narząd słuchu uczestnicząc w ćwiczeniach na świetlnej podłodze i panelu dotykowo-dźwiękowym. Uczą się relaksacji podczas zabaw wyciszających na łóżku wodnym. Radość dzieci podczas odbywania terapii w tej sali wzmacnia ich procesy poznawcze, rozbudza motywację i ciekawość.

Rodzice dostrzegają zwłaszcza to, iż ich dziecko ożywia się, wykazuje aktywność, której nie mogą wywołać w domu, w naturalnym środowisku. Dziecko podejmuje wysiłek, by wykonać zadanie, a jednocześnie chłonie otaczające je bodźce i wrażenia, jest ożywione, zainteresowane i chętne do pracy, często przy tym radosne i zrelaksowane, otwarte na nowe doznania i doświadczenia.

TERAPIA OGÓLNOROZWOJOWA

Terapia ogólnorozwojowa skupia się głównie na nauce poprzez zabawę w przypadku młodszych dzieci oraz rozwijaniu umiejętności niezbędnych do podjęcia nauki szkolnej w odniesieniu do dzieci w wieku przedszkolnym.

Niektórzy rodzice wyraźnie artykułują potrzebę organizowania dla ich dziecka zajęć doskonalących umiejętności typowo szkolne, a organizacją przypominających zajęcia edukacyjne. Mają oni niekiedy dość zajęć specjalistycznych i terapii medycznych, oczekują zajęć o charakterze dydaktycznym, gdyż chcą przygotować dziecko do roli przedszkolaka czy ucznia.

Proponujemy wtedy zajęcia z młodszymi dziećmi nastawione na rozwój psychoruchowy, a więc rozwój: świadomości własnego ciała i usprawniania ruchowego, świadomości przestrzeni i działania w niej, dzielenia przestrzeni z innymi ludźmi i nawiązywanie z nimi bliskiego kontaktu. Jest to proces, w którym następuje organizacja dostarczanych dla małego dziecka wrażeń tak, by mogły być wykorzystane w celowym, zakończonym sukcesem działaniu. Usprawnia się percepcję dotykową i sprawność w zakresie małej motoryki poprzez masażyki, stymulacje różnorodnymi fakturami, zabawy z materiałem sypkim np. grochem, ryżem, kaszą jak również żelowymi kulkami, pianą, wodą. Podczas zabaw utrwała się pojęcia na zasadzie opozycjonowania (długi-krótki, cichy-głośny itd.), rozwija percepcję słuchową poprzez muzykowanie na instrumentach perkusyjnych, manipulację zabawkami dźwiękowymi. Rodzicom poleca się różne gry i zabawy edukacyjne, w tym nieocenione „Zabawy Fundamentalne” autorstwa Colin Rose, Gordon Dryden, Katarzyna Lotkowskiej będące programem wspomagania rozwoju dzieci w wieku od 0 do 6 roku życia.¹

Dzieci nieco starsze wykonują zadania o charakterze edukacyjnym rozwijające sprawność grafomotoryczną czy doskonalące elementarne umiejętności matematyczne. Ponadto uczą się samoobsługi, rozwijają sferę społeczną i emocjonalną, doskonalą koordynację wzrokowo – ruchową oraz myślenie abstrakcyjne i przyczynowo – skutkowe. Stwarzanie warunków do osiągnięcia sukcesu przez dziecko, wzmacnia jego postawę, uczy akceptacji i wiary we własne możliwości. Na zajęciach wykorzystywane są różnorodne formy i metody pracy m.in. elementy metody Dobrego Startu M. Bogdanowicz, ćwiczenia grafomotoryczne Bogdanowicz, elementy kinezylogii edukacyjnej P. Dennisona, elementy Ruchu Rozwijającego W. Sherborne, ćwiczenia do analizy i syntezy wzrokowej, elementy Pedagogiki Zabawy.

INTEGRACJA SENSORYCZNA

Bardzo ważna i obecnie „modna” w stymulacji rozwoju dzieci jest Integracja Sensoryczna. Rodzice często prywatnie organizują dzieciom zajęcia z SI, a zdobywszy informacje o możliwości nieodpłatnej terapii w ramach zajęć wczesnego wspomagania rozwoju dziecka, bardzo chętnie korzystają z tej formy terapii.

¹ Colin Rose, Gordon Dryden, Katarzyna Lotkowska; *Zabawy Fundamentalne*; Transfer Learning Solutions Sp. z o. o

Jak sama nazwa sugeruje, w integracji sensorycznej odbywa się scalanie, dostymulowywanie wszystkich zmysłów, układów, funkcji organizmu. Odbywa się to w sali wyposażonej w specjalistyczny sprzęt (m.in. podwieszane huśtawki, platformy, liny, piłeczki itp.) i pod okiem wykwalifikowanych pedagogów. Adaptacja sali, rozmach w wyposażeniu jej w sprzęt i pomoce do różnorodnych ćwiczeń wywierają wrażenie na rodzicach, którzy otrzymują wyraźne instrukcje pomagające w zorganizowaniu przestrzeni do terapii w domu – np. zakup podwieszanego siedziska, piłek do stymulacji, wykonanie kolorowego/ terapeutycznego domku itp.

Terapię integracji sensorycznej lub jej elementy często stosujemy u dzieci z ADHD, autyzmem, niepełnosprawnością intelektualną i innymi dysfunkcjami rozwojowymi. Terapeuci w pierwszej fazie przeprowadzają rzetelną diagnozę, a później opracowują i stopniowo wdrażają indywidualny plan pracy, kontynuowany na miarę możliwości w domu i w środowisku naturalnym dziecka.

Ważna w terapii jest też możliwość zaobserwowania przez rodziców efektów prowadzonych zajęć. To czego dziecko nie podejmowało, nie wykonywało podczas wcześniejszych spotkań, w którymś momencie udaje mu się zrobić, powtórzyć i wywołać zamierzone działanie. Zadaniem rodzica staje się utrwalanie, a więc i podejmowanie odpowiedzialności za kontynuowanie, podtrzymywanie uzyskanych na zajęciach efektów, co mobilizująco wpływa na zainteresowanie terapią wszystkich członków rodziny.

KOMUNIKACJA JĘZYKOWA I NIEWERBALNA

Znacząca część dzieci trafiająca na zajęcia przejawia zaburzenia w procesie komunikacji werbalnej i niewerbalnej. Dlatego ważnym elementem pracy stała się w naszym ośrodku komunikacja alternatywna oraz terapia logopedyczna.

Nauczyciele-terapeuci odbyli szkolenia w zakresie Programu Językowego „Makaton” oraz Alternatywnych Metod Komunikacji. Ośrodek dysponuje programem komputerowym przeznaczonym do tworzenia różnego rodzaju symboli stosowanych w alternatywnych sposobach komunikowania się. Nauczyciele oprócz gotowych pomocy dydaktycznych, na własne potrzeby opracowują książki do komunikacji dla dzieci z wybranymi symbolami lub zdjęciami, plany aktywności, harmonogramy dnia, książeczki przeznaczone do czytania włączającego, itp.

W zależności od potrzeb i zdiagnozowanych możliwości, dzieci uczone są umiejętności posługiwania się gestem lub/i różnorodnymi symbolami. Terapeuci, rodzice a tym samym i dzieci mają możliwość wyboru najbardziej adekwatnego i odpowiedniego dla siebie porozumiewania się.

Ponadto dzieci posługujące się mową werbalną uczestniczą w typowych zajęciach logopedycznych korygujących wady wymowy czy nieprawidłowości w zakresie poprawnej komunikacji. Dzieci, które są w stanie skupić uwagę na dłużej, korzystają z elementów terapii metodą Tomatisa, podczas której odpowiednio przefiltrowane dźwięki, podawane są przez słuchawki drogą powietrzną i kostną. Celem tej metody jest pobudzanie półkul mózgowych poprzez odpowiednio dobrane dźwięki. W praktyce zauważamy, iż lekarze prowadzący dziecko zalecają rodzicom pracę metodą Tomatisa, ale odpłatność i długi czas oczekiwania na terapię, często uniemożliwiają wdrożenie zaleceń. Dlatego rodzice ubiegają się o kształcenie uwagi słuchowej dziecka w ramach wczesnego wspomagania rozwoju dziecka. Z małymi dziećmi możliwe jest jedynie wdrażanie elementów metody Tomatisa, ale nawet one wpływają na poprawę procesów percepcji słuchowej, koncentrację uwagi, stymulację układu nerwowego.

Efektywność działań terapeutów oraz trafność wyboru stosowanej terapii jest poddawana ewaluacji wewnętrznej. Na koniec każdego roku terapii dokonywana jest diagnoza końcowa, która po porównaniu z początkową daje obraz zasadności podejmowanych działań. Po analizie wyników, w porozumieniu z rodzicami dokonujemy ewentualnej zmiany terapii. W przypadku postępów w poszczególnych sferach rodzic otrzymuje na czas wakacji zalecenia do dalszej pracy w środowisku domowym. Rodzice są

przygotowywani do indywidualnej pracy ze swoim dzieckiem, gdyż biorą czynny udział w prowadzonych zajęciach, na bieżąco omawiają wątpliwości, a grupa wsparcia organizuje dla nich szkolenia w zależności od zgłaszanych potrzeb.

PRACA Z RODZINAMI I LOKALNYM ŚRODOWISKIEM DZIECKA

GRUPA WSPARCIA

We wrześniu 2010 roku w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Puławach zawiązała się Grupa Wsparcia dla rodziców dzieci objętych wczesnym wspomaganiem rozwoju. Rodzice, których dzieci objęte są zajęciami, mogą uczestniczyć we wszystkich lub tylko wybranych spotkaniach grupy wsparcia. Spotkania rodziców odbywają się cyklicznie dwa razy w miesiącu, ponadto okolicznościowo organizowane są imprezy integracyjne dla dzieci i ich rodzin.

Pierwsze spotkania grupy wsparcia poświęcone były wzajemnemu poznaniu się rodziców, nawiązywaniu kontaktów, wzbudzaniu zaufania, wymianie doświadczeń.

Te wszystkie relacje budowane były w sposób naturalny, w trakcie działania i pracy na spotkaniach poświęconych konkretnej tematyce czy zadaniu, w celu uniknięcia hipotetycznej sytuacji siedzenia w kręgu i omawiania „problemów” rodzin dzieci z dysfunkcjami rozwojowymi.

Dotychczas zorganizowane zostały spotkania w formie warsztatów, szkoleń i konsultacji ze specjalistami, takie jak:

1. **Zabawy paluszkowe, masażyki logopedyczne** prowadzone przez logopedę wczesnej interwencji, która starała się uświadomić rodzicom jak ważna w rozwoju dziecka jest komunikacja poprzez dotyk. Rodzice przekonali się, że wierszowane zabawy odprężają, stymulują, dają poczucie bezpieczeństwa dziecku i stanowią wspaniały pomysł na wspólne spędzanie czasu. Otrzymali zestaw wierszowanych masażyków w oparciu o pomysły m.in. M. Bogdanowicz oraz schematy rysunkowe ukazujące sugerowaną kolejność ruchów przy wykonywaniu masażu twarzy.
2. **Dieta sensoryczna**- czyli karmienie zmysłów, głównie zaburzonego zmysłu dotyku. Głównym celem było przybliżenie rodzicom istoty wykonywania masażu szczotką fizjoterapeutyczną w określonej częstotliwości i czasie. Ponadto terapeutka przybliżyła znaczenie masażu wyciszającego - poprzez wałkowanie, ostukiwanie, dociskanie, w tym dociskanie pod pledem oraz zawijanie w materac.
3. **AAC – Alternatywne i wspomagające metody komunikacji.** Ze względu na problemy związane z brakiem możliwości komunikacji werbalnej dzieci z otoczeniem i narastającą w związku z tym frustracją, zaistniała wyraźna potrzeba przybliżenia rodzicom istoty alternatywnych metod komunikacji. Podczas dwukrotnego szkolenia rodzice zostali wprowadzeni w świat alternatywnej komunikacji, zapoznani z etapami wdrażania wspomagających metod, przedstawione im zostały funkcje różnych komunikatorów, a przede wszystkim uwypuklone korzyści wynikające ze stosowania w życiu codziennym zastępczych form komunikacji werbalnej.
4. **Program "Baby Sings – Migusie"** przeznaczony do rozwoju komunikacji dla najmłodszych dzieci bez dysfunkcji ruchowych. Warsztaty prowadził terapeuta spoza ośrodka, który motywował rodziców do wykorzystywania do komunikacji i kontaktu prostych gestów zastępujących nazwy przedmiotów, czynności, emocji. Podkreślał on uniwersalność i łatwość stosowania metody, polegającą na możliwości samodzielnego przypisywania pojęciom znaków, indywidualnie dostosowanych do możliwości percepcyjnych dziecka.
5. **Warsztaty podnoszące system poczucia własnej wartości** prowadzone przez psychologa z UMCS w Lublinie, które odbyły się w Puławskiej Szkole Wyższej. Rodzice uczestniczyli w zajęciach twórczych, wykonywali szereg zadań, prac plastycznych pozwalających na dostrzeżenie słabych i mocnych stron we własnej osobie, odszukaniu i określeniu sytuacji problemowych. Spotkanie to niewątpliwie

przyczyniło się do zwiększenia zaufania wobec innych rodziców, gotowości do podzielenia się własnymi odczuciami i emocjami związanymi z wychowaniem i opieką nad dzieckiem niepełnosprawnym.

6. **Cykliczne zajęcia ruchu rozwijającego W. Sherborne.** Na spotkania, które cieszą się dużą akceptacją ze strony rodziców, przychodzi wiele rodzin z dziećmi. Stosowanie tej metody przynosi korzyści nie tylko niepełnosprawnym dzieciom, ale też ich rodzeństwu czy samym rodzicom. Ruch i dotyk wspomagają rozwój oraz wyrównują opóźnienia w sferze emocjonalnej i społecznej. Uczą współdziałania z partnerem, pozytywnego wykorzystania nagromadzonej energii, stosownego użycia siły, koncentrowania się na wykonywanym zadaniu. Wyzwalają wśród uczestników wiele radości, śmiechu, spontanicznych reakcji. Rodzice z dziećmi wspólnie wykonują różnorodne ćwiczenia ruchowe dostosowane do możliwości, bawią się przy muzyce, rozwiązują zadania o charakterze edukacyjnym włączane w ukierunkowane zabawy.
7. **Techniki behawioralne stosowane w pracy z dziećmi z autyzmem i zaburzeniami zachowania.** Spotkania miały charakter dyskusji zmierzającej do wypracowania, ustalenia odpowiedniej strategii oddziaływań wychowawczych. Praktyczne podejście do tematu, odpowiednie przygotowanie rodziców, którzy wcześniej zobowiązani byli do sporządzenia listy pytań dotyczących trudności wychowawczych i spisu nieakceptowanych zachowań, sprzyjały wypracowaniu skutecznych i efektywnych sposobów radzenia sobie w sytuacjach trudnych. Rodzice otrzymali również wykaz niezbędnej literatury, a przede wszystkim podczas spotkań obdarzeni zostali zainteresowaniem, umocnili się w zakresie kompetencji wychowawczych, otrzymali konkretną pomoc i fachowe wsparcie. Warsztaty odbyły się dwukrotnie a ich naturalną konsekwencją stały się udzielane w miarę potrzeb konsultacje indywidualne.
8. **Warsztaty relaksacyjne – terapia tańcem z elementami Jogi.** Dla odstresowania i relaksacji rodziców, a w szczególności matek, grupa wsparcia spotkała się z terapeutką spoza ośrodka, propagującą taniec i jogę jako najskuteczniejsze techniki relaksacyjne. Wspólna aktywność ruchowa, poznanie technik oddychania, uczestniczenie w metodach relaksacji pozwoliło na oderwanie się od obowiązków i schematu dnia codziennego zapracowanych matek.

PRZEDSIĘWZIĘCIA GRUPY WSPARCIA

W harmonogram działań grupy wsparcia na stałe wpisała się organizacja imprez integracyjnych: zabawy choinkowej, karnawałowej, pikników integracyjnych oraz obchodów Międzynarodowego Dnia Dziecka.

Inicjatorem podejmowania przez zespół wczesnego wspomaganie rozwoju tak dużych wyzwań, był sukces wynikający ze współpracy grupy wsparcia z Bankiem BGŻ w Puławach. Wspólnie z przedstawicielami banku zespół wczesnego wspomaganie przystąpił do udziału w ogólnopolskim konkursie na projekty społeczne w ramach wolontariatu pracowniczego Banku BGŻ. Projekt zakładał organizację integracyjnej zabawy choinkowej dla wszystkich rodzin objętych wczesnym wspomaganie oraz warsztaty dla rodziców. Program powyższych działań, stworzony wspólnie z rodzicami, nauczycielami i pracownikami banku, zajął pierwsze miejsce w kraju i zyskał duże uznanie u pomysłodawców konkursu. Oprócz przewidzianej nagrody w postaci dofinansowania do integracyjnej zabawy choinkowej i planowanego szkolenia dla rodziców, grupa wsparcia otrzymała dodatkowy bonus pieniężny, który został przeznaczony na wyjazd rodziców, pracowników banku i terapeutów do teatru w Radomiu na spektakl pt: "Szalone nożyczki". Organizując kolejne integracyjne spotkania dla dzieci i ich rodzin, nauczyciele przygotowują ciekawe zadania, gry i animacje o różnym stopniu trudności. Ważnym aspektem organizacji

każdej imprezy jest dostosowanie pomysłów do indywidualnych możliwości nawet szczególnie mocno zaburzonych dzieci.

Dzięki aktywnej działalności grupy wsparcia i bliskiej współpracy z zespołem terapeutycznym rodzina zostaje ukierunkowana w postępowaniu z dzieckiem, a samo dziecko zyskuje optymalny kontekst rozwoju. Inicjatywa prowadzenia grupy wsparcia zwraca uwagę szeroko rozumianego środowiska lokalnego na problem niepełnosprawności, wzmacnia tolerancję i otwartość na osoby niepełnosprawne.

Grupa wsparcia oferuje atrakcyjne zajęcia oraz wpływa na formy i kierunki działań, tworzy przyjazne środowisko, odciąża rodzinę. Następują zmiany postaw rodzicielskich, poprawiają się relacje z członkami rodziny i otoczeniem, wzrasta samoocena, samopoznanie i kompetencje społeczne członków rodziny.

Zespół pracowników realizujący Wczesne Wspomaganie Rozwoju Dziecka w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Puławach podejmuje różne inicjatywy wzbogacając się przy tym o nowe doświadczenie w pracy.

W lipcu 2012 roku Zespół Wczesnego Wspomagania przystąpił do udziału w konkursie „Dobry Klimat Dla Rodziny” o Nagrodę Pary Prezydenckiej w kategorii: „Wsparcie dla rodzin w opiece i edukacji najmłodszych dzieci”. Z blisko 240 różnorodnych inicjatyw wspierających rodziny zgłoszonych przez samorządy z całej Polski, Kapituła Konkursu wyłoniła 15 nominowanych. Wśród wyróżnionych znalazły się właśnie działania Grupy Wsparcia działającej przy Zespole Wczesnego Wspomagania Rozwoju w SOSW w Puławach.

Sukces jaki odniósł projekt „Dobry Klimat dla Rodziny” organizowany przez Parę Prezydencką, zaowocował również większą aktywnością rodziców w grupie wsparcia. Powstają nowe pomysły, a wspólnie spędzony czas na dyskusjach i rozmowach oraz wymianie doświadczeń utwierdza zespół wczesnego wspomagania w przekonaniu o zasadności podejmowanych działań.

Jednak dla nauczycieli pracujących z dziećmi i ich rodzinami najważniejsze jest objęcie dziecka i jego rodziny kompleksową opieką i terapią. Dlatego też proponuje się rodzicom wiele form oddziaływań stosowanych w terapii dziecka. Prowadzone są szkolenia, warsztaty i instruktaż dla rodziców oraz opiekunów. Organizuje i aranżuje się czas wolny dzieci, ich rodzeństwa czy samych rodziców. Powyższe działania, prowadzone zarówno w ramach zajęć wczesnego wspomagania, jak i pracy grupy wsparcia dla rodziców wpływają na akceptację niepełnosprawności dziecka, wzrost zaufania rodziców wobec terapeutów, wysoką frekwencję na zajęciach oraz przyrost kompetencji rodzicielskich. Przede wszystkim jednak motywują oraz mobilizują szeroki krąg ludzi do wspólnego pokonywania trudności towarzyszących wychowywaniu i sprawowaniu opieki nad dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi.

LITERATURA

1. Colin Rose, Gordon Dryden, Katarzyna Lotkowska; Zabawy Fundamentalne; Transfer Learning Solutions Sp. z o. o

Zespół redakcyjny: Elżbieta Szczygieł, Grażyna Świątek, Agnieszka Kotowska, Beata Kruk.

Specjalny Ośrodek Szkolno- Wychowawczy w Puławach

BANK DOBRYCH PRAKTYK

